

„מוטב מלחמה מיד, מאשר ליום בו יסתערו הערבים

ידוע לי שלא רק אנשי תנועת החרות, אלא גם אחרים סברו כי ההפיכות האלה נתנו לנו הזדמנות — ואנו החמצנוה. הזדמנות — ואנו החמצנוה.

מר בגין, האמנם מאמין אתה שאפשר היה לכבוש חלק מן השטחים התפוסים כיום בידי מדינות ערב, מבלי לגרום להתלקחות מלחמה כללית נגד כל העולם הערבי?

תשובתו היא כי מבחינה מוסרית, מותרת מלחמה כזאת, משום שהיא אינה מלחמת-עוול, אלא מלחמת-צדק: לא מלחמה למען כיבוש, אדמות-זרים, אלא למען שיחרור מולדתנו אנו; לא מלחמה למען שפיכות דמים, אלא למען השכנת שלום — שלום לנו ולערבים כאחד. במולדת העברית המשותפת חייב לשלוט, ואני מאמין כי ישלוט, העקרון שבוסס על ידי מורי ורבי, זאב זיבונסקי, בשיר הירדן:

שם ירוחו לו בשפע ואושר
בן ערב, בן נצרת ובני,
כי דגלי דגל טוהר ויושר,
יטהר שתי גדות ירדני.

אולם אינך חושב שהמלחמה תפרוץ בי ווראות?

המלחמה מותרת, אך אפשר גם בלי מלחמה. כלומר, בלי מלחמת-חיות כללית, שתפרוץ לפי יוזמתנו בכל הקוים באותו זמן, ועם כל מדינות ערב יחד.

הערבים אינם מוכנים למלחמה

זהו הרעיון המונח ביסודה של תוכנית „מיבצעי-הגשמה בשעות-כושר“. סבורני כי יש ברעיון הזה ריאליזם מדיני, בגלל הסיבה הבאה: לו הערבים היו מרגישים שיש לאל ידם להתקיפו במלחמה כללית ולהטילנו הימה, הם היו עשים את זאת כבר היום, מבלי לחכות לכל תגובה מצדנו על מעשי התקפה „גירליים“ שלהם, או לנקיטת יוזמה מצדנו באחד מקטעי החזית. על כנותיהם להשמיד את ישראל הם מצהירים מפרק לפרק, ואם הם אינם מנסים להוציא אותן אל הפועל, הרי הסיבה היא שהם יודעים כי במלחמת-חיות גלויה ינופץ כוחם במידה הרבה יותר גדולה מכפי שזה קרה בשנת 1948.

אותו שיקול יכוון את צעדיהם, בין אם נגיב אפילו תגובה חריפה ביותר על מעשי-התוקפנות שלהם, ובין אם נבצע את אשר קראתי „מיבצעי-הגשמה בשעות-כושר“.

אינך רואה כל דרך אחרת למנוע התקפה ערבית?

לא. האחראיים לפעולות המדיניות העברית, ולמה שקרוי בשפת-החוק הרשמית „המחולל“ שלה, חייבים להשיב לשאלה: מה היא הברירה למדיניות המוצעת על ידינו? הם מודים בשני דברים: ראשית, שמדיניות-ערב מגבירות את התקפותיהן עלינו, והמשלה אינה מתחייבת לדאוג לכך כי שום יהודי לא ייהרג במדינת ישראל...

מנין לקחת הודעה כזו של הממשלה? עד כמה שאני יודע, היא לא הופיעה בעתונות.

אופייני הדבר שגם אני לא שמתי לב להכרזה הזאת בשלמותה. בהקשרי לזאמו של מר שרת בכנסת, שבשתי באולם הכנסת, קלטתי את דבריו של ראש הממשלה, שלפיהם אין הממשלה מתחייבת לכך ששום יהודי לא ייהרג מי יכול היה להעלות על הדעת כי ראש ממשלה ירחיק לכת ויצהיר שממשלתו אינה מתחייבת לדאוג לכך וכולי? אולם ביום החמישי בלילה הקשבתו לשידור השבועי של קול-ישראל על הדיון המדיני בכנסת, והנה שמעתי מלה במלה את ההודעה השלמה של מר שרת: המשלה אינה

למחרת אסיפת-ההמונים בתל-אביב (ראה במדינה) פנה „העולם הזה“ אל מנחם בגין, מי שהיה מפקדו הראשי של הארגון הצבאי הלאומי, בבקשה לפרס את דעותיו בקשר למצב שנוצר עם תקרית מעזה-העקרבית. להלן מפרסם „העולם הזה“ את הדו-הסמנוגרפי המלא של הראיון אשר ניתן על-ידי מנחם בגין, לחברי המערכת, בביתו התל-אביבי, ושארך שדוש שעות.

של אבידות מעטות, אשר עלינו לקבלן על עצמנו. ביחוד שכן תהינה תמיד קטנות מאלה אשר אנו סובלים במלחמת הגרילה חסרת-הפתרון. לעומת זאת, אפשר לברר את הבעיה של שעת-כושר על רקע העבר. שעת הכושר הגדולה ביותר קמה לעמנו בימי המלחמה הקרויה בשעות „מלחמת השחרור“...

בטעות?

השם האמיתי, ההיסטורי, של מלחמתנו נגד כנופיות וצבאות ערב הוא „מלחמת מגן“. מלחמת-שיחרור מתנהלת על ידי אומה נגד שלטון נכרי, אשר שיעבר אותה. הערבים לא שלטו בנו עד 1948. הבריטים הם ששלטו בנו, והמלחמה בהם היא מלחמת-שיחרור. במובנו ההיסטורי של המושג, בעוד אשר המלחמה שנכפתה עלינו על ידי ההתקפה הערבית היתה מלחמת-מגן, אך אם גם היא היתה כרוכה בגבורה וילואת של הנוער העברי כולו.

אפשר היה לכבוש את הארץ כולה?

דעתך, היא איפוא שאפשר היה לכבוש בשנת 1948 את כל ארץ-ישראל?

בימי מלחמת-המגן של 1948 יכולנו לשחרר את הארץ כולה. בכך הודה מר בן-גוריון, בתשובה לדברי בכנסת במפרש.

מתי אמר זאת בן-גוריון?

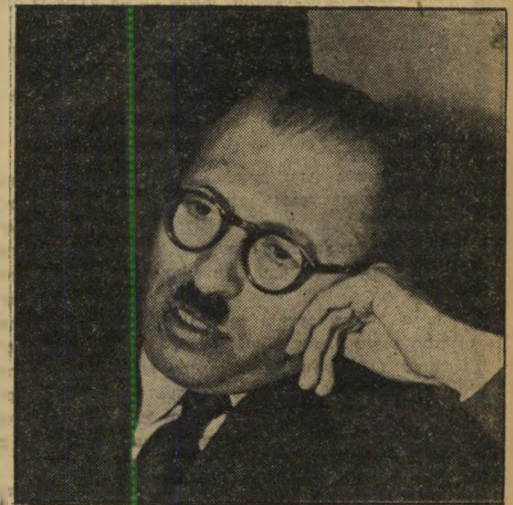
זה היה בכנסת בתל-אביב, בשנת 1950. מר בן-גוריון הסביר אז שאמנם יכולנו לכבוש את ארץ-ישראל כולה בימי הדיפת האויב הערבי, אולם לא עשינו זאת בגלל היחס המספרי בין האוכלוסיה הערבית והיהודית. טענתו היתה שלו היינו משחררים את הארץ כולה, היו הערבים, בהיותם רוב, זכאים להרכיב את הממשלה.

אני מניח שכל מי שיתבונן בתוכנם של דברים אלה לא יוכל להימנע מן הרושם כי אין בהם רצינות כל שהיא. מבחינה מעשית, לו היינו משחררים את הארץ כולה, אנו כמובן היינו קובעים את גורלה ואת שלטונה. מבחינה מוסרית הרי תמיד טענו כי ארץ-ישראל אינה שייכת רק למיעוט היהודי הנמצא בה, אלא לעם היהודי כולו.

המחולל על הזכות היסודית שלנו על ארצנו, מחולל מבחינה מוסרית על בעלותנו אפילו לחלקה. השלטון העברי בארץ כולה היה יכול, משך תקופה קצרה מאוד, להפוך את המיעוט העברי, בהתאם לזכותנו ההיסטורית, לרוב גדול. אולם עובדה היא שמר בן-גוריון הודה כי יכולנו לשחרר את הארץ, ולא שיחררנוה. ברור איפוא, כי היתה לנו בימים ההם שעת-כושר, אך היא לא נוצלה.

ההיתה זאת שעת-הכושר האחרונה, לפי השקפתך?

שעות-כושר מיוחדות באו לנו גם בשנות קיומה של מדינת-ישראל. אם כתוצאה מרצחתו של עבדאללה, אם כתוצאה מניתוק שטח הכיבוש המצרי בעזה ממצרים גופה, ואם כתוצאה של הפיכות החוזרות והנשנות בארצות ערב השונות. ביחס לשתי ההפיכות האחרונות במצרים ובסוריה,

מר בגין, האם נכון לומר כי אתה מבקש להכריז מלחמה על ממשלת הירדן?

לא. לא אמרתי את זה. אנחנו איננו מציעים להכריז על שום מלחמה. טענתנו, מאז נחתמו הסכמי שביתת-הנשק, היא, כי האויב לא השבית את נשקו, אלא מפעילו נגדנו במלחמה מיוחדת, הקרויה, בלעז, גרילה.

זוהי שיטת הלחימה מן המסוכנות ביותר, ביחוד במאה ה-20. צבא סדיר, בתנאים הטריטוריאליים והאיסטראטגיים הקיימים, אינו יכול להתגבר על חדירת קבוצות קטנות מעבר לקו, שאינו ניתן כלל להגנה.

זאת היתה דעתי מן היום בו נחתמו הסכמי שביתת הנשק; ובמשך השנים נוכחתי לדעת כי זוהי דעתם של כל ראשי הצבא העברי. השאלה היא, איפוא, לא אם להכריז או לעשות מלחמה, אלא כיצד לשים קץ למלחמה הגוברת והולכת, אך לפי דעתי של מר שרת.

ודעתך זו נתחזקה עם תקרית מעזה עקרבית?

דעתי היא שיש לראות התקפת-דמים זו לא כמקרה בודד, אלא כשלב בגרילה הערבית המאורגנת. אנו אומרים ללא היסוס ששום מעשה תגובה אין בו כדי לשים קץ לגרילה הזאת, אשר בסיס הפעולה שלה הוא מעבר לגבולות השטח בו ניתן לצבא ישראל לפעול. אולם מאידך גיסא, יש לקבוע בהדגשה כי חוסר מעשה-תגובה אינו יכול אלא להגביר את ההתקפות הערביות, ולהחציף מטבע הדברים את התקפותיהם.

לפיכך אנו סוברים שאפילו במסגרת המדיניות הקיימת, הרשמית, חובה על הממשלה להגיב על הרצף בנעלה עקרבית, כפי שמוטלת חובה עליה להגיב על כל מקרה של שפך דם עברי.

ואתה אינך חושב שהתגובה תגרום למלחמה נגד?

התגובה על המקרה המיוחד בנגב חייבת להיות מופנית נגד הלגיון הערבי, ולשם ביצועה אין צורך להכריז על שום מלחמה. צריך לעשות, לא להכריז. אנו איננו סוברים שאם מתנהלת מערכת, היא צריכה להתנהל נגד איוז שהיא אוכלוסיה אזרחית, אם כי לעתים אין מנוס מפגיעה גם באוכלוסיה אזרחית, בניגוד לדעותיהם של האיסטניסים המלינים, ובניגוד לדעותיהם של המתחמקים מן האחריות על מעשיהם.

תנמול אינו פתרון

אם נוריד מהלומה, בדרך התגובה, על הלגיון הערבי, אינני סובר שבגללה יסתער הלגיון במלחמה גלויה עלינו, אבל אין לחשוש גם מפני אפשרות זו. יש לאל ידינו לשבור את הלגיון כללי. במקרה שהוא יצא נגדנו למלחמה גלויה.

ואתה חושב שזו הדרך למנוע לתקריות רומות?

לא. אין דרך אלא אחת, לשים קץ לשפיכות הדמים בארץ ישראל, והיא: „מיבצעי הגשמה בשעות כושר“.

מה פירוש הדבר? מה זו שעת-כושר?

אין למצות באורח תיאוריטי גרידא את המושג של „שעת-כושר“. הכוונה בשימוש במושג זה היא ברורה לחלוטין. זוהי שעה בה הנתונים המדיניים והצבאיים, אם מצדנו ואם מצד האויב, מאפשרים לנו לשחרר שטח משמשי המולדת הכבושים בתנאים הנוחים ביותר לנו, אם בעצם לחץ המיבצע, ללא כל קרבות דמים מצדנו, ואם במחיר